

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра **_Фінансового менеджменту та фондового ринку**

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

**на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування**

освітньо-професійна програма

Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування

на тему: «Лізингові компанії: проблеми та перспективи розвитку»

Виконавець:

студент ЦЗФН

Безеде Владислав Петрович

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач

Домбровська Софія Олексіївна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Через свою унікальну економічну природу лізинг є стимулом для економічної, інвестиційної та інноваційної діяльності бізнесу різного рівня. У конкурентному середовищі економічні суб'єкти постійно шукають інноваційні підходи до управління та розвитку компанії та використовують їх в оптимізації процесу розподілу фінансових ресурсів. Саме це визначає затребуваність лізингу як ефективного формату інвестування у бізнес.

Актуальність розгляду перспектив розвитку лізингового ринку не викликає сумнівів, оскільки питання про джерела нових інвестицій у реальний сектор української економіки сьогодні дуже важливе і один із варіантів його рішення – це використання нових фінансових інструментів інвестування до яких відноситься лізинг. У сучасній українській економіці за допомогою лізингу можуть бути залучені реальні інвестиції в модернізацію основних фондів у різних галузях промисловості, включаючи найуразливіші елементи української економіки.

Що стосується проблем та перспектив лізингу, які виникли в Україні сьогодні в умовах ведення війни з Росією, то значення лізингу все більше зростає і ринок лізингу має всі шанси для розвитку.

В таких умовах зростає роль та значення лізингових фінансових компаній. Лізингові компанії забезпечують не лише кредитні потреби підприємств, а й сприяють залученню додаткових інвестицій, розвивають ринок імпорту промислової техніки, машин, запчастин та устаткування. Вони стимулюють оновлення основних фондів підприємств, раціоналізують управління кредитними ресурсами, створюють умови для фінансової співпраці різних суб'єктів господарювання.

Проблемами розвитку лізингового ринку займалися багато науковців, серед яких: І.О. Борисюк, Г. Грідіна, М.М. Дученко, О.В. Слободянюк, І.В. Степанова, Н.В. Шевченко та інші. Саме результати досліджень цих науковців лягли в основу написання даної кваліфікаційної роботи. Незважаючи на значні дослідження з даної проблематики, обрана тема дослідження залишається не до кінця розкритою та вимагає подальших досліджень. Особливої актуальності набуває обґрунтування ролі лізингових компаній на ринку лізингових послуг, методів проведення лізингових операцій та удосконалення системи лізингової діяльності.

Метою кваліфікаційної роботи є узагальнення теоретичних основ лізингу та лізингової діяльності та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності лізингових компаній на ринку фінансових послуг України.

Завдання дослідження:

1. Визначити сутність лізингу як різновиду фінансових послуг, його функції, розглянути його об'єкти та суб'єкти.
2. Розкрити види лізингу та дати їх характеристику.
3. Розглянути законодавче забезпечення лізингової діяльності в Україні.

4. Проаналізувати тенденції розвитку ринку лізингових послуг в Україні.

5. Здійснити аналіз фінансово-економічної діяльності фінансової компанії ТОВ «ОТП Лізинг».

6. Провести аналіз та оцінити лізингову діяльність фінансової компанії ТОВ «ОТП Лізинг».

7. Розглянути зарубіжний досвід розвитку лізингового бізнесу та можливість використання його в Україні.

8. Визначити шляхи вдосконалення лізингової діяльності в сучасних економічних умовах в Україні.

Об'єктом дослідження є процеси формування лізингових відносин на ринку фінансових послуг України, а також в фінансової компанії ТОВ «ОТП Лізинг».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні основи лізингу та лізингової діяльності.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувалися наступні наукові методи дослідження: теоретичного узагальнення, систематизації та класифікації, аналізу та синтезу, індукції та дедукції, порівняння, прогнозування тощо.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти України, статистичні дані Державної служби статистики України, наукові статті та монографії вітчизняних та зарубіжних вчених, доповіді науково-практичних конференцій, офіційна звітність ТОВ «ОТП Лізинг», а також інформаційні ресурси мережі Internet.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи становить 97 сторінок, включаючи 15 таблиць, 9 рисунків, 7 додатків і список використаної літератури із 36 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні основи лізингу та лізингової діяльності**» визначено сутність лізингу як різновиду фінансових послуг, його функції, об'єкти та суб'єкти. Охарактеризовані види лізингу та дана їх характеристика. Розглянуто законодавче забезпечення лізингової діяльності в Україні.

У другому розділі «**Оцінка сучасного стану лізингової діяльності в Україні на прикладі фінансової компанії ТОВ «ОТП Лізинг»**». Проведений аналіз тенденцій розвитку ринку лізингових послуг в Україні, охарактеризована діяльність фінансової компанії ТОВ «ОТП Лізинг». Досліджені особливості лізингової діяльності фінансової компанії ТОВ «ОТП Лізинг».

У третьому розділі «*Шляхи удосконалення діяльності лізингових компаній*» розглядається зарубіжний досвід розвитку лізингового бізнесу та можливість використання його в Україні. Також надані основні напрями удосконалення лізингової діяльності в сучасних економічних умовах в Україні.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційному дослідженні наведено теоретичні узагальнення та надано практичні рекомендації щодо удосконалення лізингової діяльності на прикладі ТОВ «ОТП Лізинг». Це дало можливість сформулювати наступні висновки теоретичного та практичного характеру, що відображає вирішення основних завдань кваліфікаційної роботи відповідно до поставленої мети..

1. Лізинг, як і будь-який інший спосіб інвестування реальних ресурсів підприємства, має як позитивні, так і негативні сторони. Однак у зв'язку зі зростанням потреби підприємств вкладати вільні фінансові кошти у виробництво, фінансові резерви, цінні папери тощо, зростає і значення лізингу. Його головною перевагою є можливість вивільнити частину коштів з довгострокових активів і інвестувати їх у поточні потреби підприємства. Крім того, зручність лізингу полягає в основному в можливості швидкої та дешевої модернізації технологічного процесу та обладнання. Вибір виду лізингу та його умов залежить головним чином від фінансових можливостей організації та від специфіки необхідних їй ресурсів.

2. В економічній літературі існує багато підстав для класифікації лізингу: за типом фінансування, за складом учасників, за видом майна, за відсотком повернення, за типом ринку, за терміном дії договору, за характером утримання майна, за видом фінансування, за формою розрахунку тощо. З розвитком лізингової діяльності збільшується і кількість видів лізингу, які полягають у пошуку компромісу між зростаючими інтересами та потребами лізингодавця та лізингоодержувача та ускладненням форм їх взаємовідносин.

3. Законодавче забезпечення орендних (лізингових) відносин в Україні регулюється нормами Цивільного, Господарського та Податкового кодексів, законів України «Про фінансовий лізинг», «Про банки та банківську діяльність», а також нормативними актами Національного банку України, який здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Всі вище зазначені законодавчі акти та закони діють узгоджено. Вони визначають загальні ознаки лізингової діяльності, механізм державного регулювання фінансового лізингу як фінансової послуги, порядок оподаткування лізингових операцій та правила здійснення цієї діяльності комерційними банками. Приведення українського законодавства у відповідність до норм міжнародного права дозволить залучити до лізингової діяльності іноземних інвесторів та іноземних лізингових компаній, що сприятиме структурній перебудові економіки, прискореному розвитку процесу інвестування та

інноваційного механізму технологічного оновлення виробництва та, зрештою, збільшення випуску конкурентоспроможної продукції на світовому ринку.

4. Аналіз сучасного стану ринку лізингових послуг показав наступне. Загальна кількість зареєстрованих лізингових установ впродовж аналізованого періоду з 2017 по 2021 роки скоротилася на 46 одиниць, проте кількість лізингових установ, що отримали офіційну ліцензію на провадження діяльності на території України зросла на 10 одиниць. При цьому кількість договорів фінансового лізингу, укладених українськими компаніями, зросла з 7 699 угод у 2017 році до 12 306 угод у 2021 році. Це в свою чергу збільшило загальну вартість діючих договорів фінансового лізингу. Проведений аналіз вартості укладених лізингових договорів за галузями виробництва показав, що у 2021 році найбільш активно вони укладались у сфері сільського господарства. На другому місці – сфера послуг і транспорт (вони займають близько 50% від вартості укладених лізингових договорів), на третьому місці знаходиться будівництво, яке займає 20% від вартості укладених лізингових договорів.

5. Аналіз практичної діяльності лізингової компанії здійснений за матеріалами ТОВ «ОТП лізинг». ТОВ «ОТП Лізинг» – універсальна лізингова компанія, що входить до складу європейської фінансової групи OTP Group, яка протягом десятиліть має надійну репутацію в усій Європі. Портфель компанії становить 16 млрд. грн.

За даними проведеного аналізу можна зробити висновок, що на протязі 2020-2022 років найбільш вдалим був 2020 р., в якому чистий дохід складав 282710 тис. грн. у порівнянні з 2022р. – це на 19,91 % більше. Динаміка капіталу компанії показує його зростання впродовж всього періоду дослідження. Також зростають довгострокові та поточні зобов'язання. На відміну від цих складових загального капіталу компанії, власний капітал зменшився на протязі аналізованого періоду. Таке значне зменшення пов'язано з значним зниженням нерозподіленого прибутку із-за збитків 2022 року. Що стосується коефіцієнтів фінансової стійкості компанії, то вони не відповідають рекомендованим значенням та мають тенденцію до зниження. Тобто можна зробити висновки про зниження стійкості фінансового стану ТОВ «ОТП Лізинг». Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості свідчить про передкризовий стан ТОВ «ОТП Лізинг».

6. Для аналізу лізингової діяльності ТОВ «ОТП Лізинг» був проаналізований стан розрахунків з клієнтами за договорами фінансової оренди. Як показав аналіз, мінімальні орендні виплати за договорами виконуються в перший рік. Питома вага таких платежів на протязі аналізованого періоду складає більше 40%.

Проведення аналізу галузевої структури портфелю дебіторської заборгованості клієнтів ТОВ «ОТП Лізинг» показало, що найбільшу частку займають договори фінансової оренди по сільському господарству, однак вона зменшується на протязі аналізованого періоду з 37,33% до 34,21%.

Основний показник ефективності діяльності компанії – чистий прибуток за період 2019 – 2021 роки збільшився на 55,02 %. Найвищі значення

темрів його зростання зафіксовано для 2020 – 2021 рр, , а саме 57,93%. Динаміка підвищення чистого прибутку характеризувалася постійним зростанням чистих процентних доходів, доходу від операційної оренди, причому приріст першого з них був вищим впродовж всіх досліджуваних років.

7. Проаналізувавши досвід ведення лізингової діяльності у багатьох розвинутих країнах світу, можна відмітити, що лізинг займає значне місце за обсягами інвестицій після банківського кредиту. Він є одним із найпередовіших методів фінансової та технічної підтримки виробництва, надає користувачам широкий доступ до передових інструментів та технологій. У кожній країні лізингові операції мають свої національні особливості та відмінності. Проведений аналіз зарубіжного досвіду лізингової діяльності показав загальну тенденцію, яка прослідковується у всіх без винятку країнах – стимулювання розвитку лізингу здійснюється за допомогою застосування податкових пільг, знижок та субсидій.

8. Проведене дослідження дозволило виявити перешкоди, які стоять на шляху успішного та ефективного формування лізингових відносин в Україні, а також запропонувати напрями їх вирішення. До них можна віднести:

1) Пошук нових джерел фінансування лізингових компаній, оскільки в Україні практично відсутні внутрішні ринки капіталу, а отримання фінансових ресурсів за рахунок короткострокових та дорогих банківських кредитів є неефективним. Можна розглядати як позитивний напрямок – співробітництво з міжнародними організаціями та фінансовими компаніями.

2) В Україні лізинговий бізнес сконцентрований у транспортній та сільськогосподарській галузях. Водночас існує велика потреба у подібних послугах у сфері ІТ, медицини, дорожнього будівництва, міського транспорту, та інших галузях. Внаслідок ринкового попиту існує очевидний потенціал проникнення лізингу у нові сегменти економіки.

3) Доцільно запозичити досвід європейських країн та активно впроваджувати вендорне фінансування. Це збільшить обсяг продажу та полегшить придбання необхідного обладнання підприємствам малого бізнесу. Вендорне фінансування має значний потенціал як стратегія розвитку лізингової діяльності в Україні.

4) В умовах дії воєнного стану одним із пріоритетів Уряду України залишається державна підтримка розвитку підприємництва. І в підтримці цього процесу значна роль відводиться лізинговим відносинам. Зокрема спрощені процедури фінансового лізингу для аграріїв та перевізників.

5) Співпрацювати з міжнародними фінансовими групами для популяризації українського лізингового ринку з метою підвищення інтересу до інвестування у лізингову галузь в Україні.

Таким чином, подальші дослідження діяльності лізингових компаній доцільно зосередити на розробці напрямів щодо удосконалення їхньої діяльності на ринку фінансових послуг України, враховуючи усі кризові явища, які на них впливають.

АНОТАЦІЯ

Безеде В. П. «Лізингові компанії: проблеми та перспективи розвитку»
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
«072 Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-професійна програма Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування
Одеський національний економічний університет м. Одеса, 2023 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом є процеси формування лізингових відносин на ринку фінансових послуг України, а також в фінансовій компанії ТОВ «ОТП Лізинг». Предметом дослідження є теоретичні та практичні основи лізингу та лізингової діяльності.

У роботі розглядаються теоретичні основи лізингу та лізингової діяльності. Проведено аналіз тенденцій розвитку ринку лізингових послуг в Україні. Досліджені особливості фінансово-економічної діяльності фінансової компанії ТОВ «ОТП Лізинг» та проведено оцінку лізингової діяльності та лізингових послуг фінансової компанії ТОВ «ОТП Лізинг».

В третьому розділі розглядаються шляхи удосконалення лізингової діяльності в сучасних економічних умовах в Україні.

Ключові слова: фінансова компанія, лізингова компанія, лізинг, фінансова оренда, лізингодавець, лізингоодержувач, фінансові ресурси, власний капітал, фінансовий дохід.

ANNOTATION

Bezede V.P. "Leasing companies: problems and development prospects"

qualification work for a bachelor's degree in the specialty
"072 Finance, Banking and Insurance"
educational and professional program Finance, Financial Management and Insurance
Odessa National University of Economics, Odessa, 2023

The bachelor's qualification work consists of three sections. The object is the processes of forming leasing relations in the market of financial services of Ukraine, as well as in the financial company "OTP Leasing" LLC. The subject of the study is the theoretical and practical foundations of leasing and leasing activity.

The paper examines the theoretical foundations of leasing and leasing activity. An analysis of the development trends of the leasing services market in Ukraine was carried out. Peculiarities of the financial and economic activity of the financial company "OTP Leasing" LLC were investigated and the leasing activity and leasing services of the financial company "OTP Leasing" LLC were evaluated.

The third chapter examines ways of improving leasing activity in modern economic conditions in Ukraine.

Key words: financial company, leasing company, leasing, financial lease, lessor, lessee, financial resources, equity, financial income.